

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szelecsényi út 2. Telefonszám 124

Szerkesztőért felelős:
DR. KISS PÁLNE.

Alapította:
DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HÉTFŐRE:
Félévre 10 K — f. | Egy hóra 1 K 30
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKRE:
Félévre 14 K — f. | Egy hóra 2 K 40

Forradalmi mozgalom Olaszországban.

A lakosság a legkeményebb forradalmi mozgalom hatása alatt áll, amelyek sokkal veszedelmesebb tüneteket mutatnak mint annak idején oroszországban. Minden nagyobb városban forradalmi bizottságok alakultak, melyekkel szemben a politikai rendőrség teljesen tehetetlen. A szociálisták a forradalom mellett foglaltak állást, amelyet általános munkabeszüntetés és közlekedési zavarok fog megelőzni. A nép és katonaság közötti összefüggések napirenden vannak. A forradalom kitörése csak igen rövid idő kérdése.

A pápa a békéért.

Benedek pápa köriratot intézett az összes hadviselő felekhez, melyben megjelöli azon körvonalakat, melyek alapján a béke megköthető lenne. Vatikánban nagyon bíznak abban, hogy a pápa körirata nagyban hozzá fog járulni a mielőbbi békes kifizetéséhez.

Ungeni és Jassykiürítése megkezdődött.

Stockholm. A finn lapoknak jelentik Odesszából: Ungeni kiürítése megkezdődött. (Ungeni orosz határváros Jassytól keletre.) Egész Besszarábiából sietve elszállítják a gatonát. Jassy kiürítése szintén tart.

Eelszavazott reménységek.

— Nincs kormányválság —

A nyilvánosság tele van válsághirrel. Helykezesükre magyarázat jéformán nincs. A kombinációk káltségekre kapazkodnak, feltűnő kécsi utazásokba, királyi kikallgatásokba. Káltségek azonban ilyen messzeségű felvételekre egyáltalában nem jogosítanak, különösen akkor nem, amikor anyagi ok a válság, a kormány pozíciójának megrendülésére egyáltalában nincs. A kormány nem is volt abban a helyzetben, hogy olyan szituációval nézzen szembe, amelybe belebukhatnék. Egyszerűen arról van szó, hogy a kormánynak minden személyi kérdésben és minden jogesetben igényeivel szemben állandóan tanúsított kiméletelessége felzavazta a vele szemben álló nagy konzervatív tábor reménységeit. Elkészülhetünk arra, hogy ha most el is múlnak a válsághirek, később újra meg újra fel fognak bukkanni. Kétségtelen tény, hogy az Esterházy-kormány iránt ma is változatlanul nagy a szimpátia fönt és lent egyaránt. A kécsi tanácskozások és vezető politikusoknak királyi kikallgatása semmi összefüggésben nincs a válsággal, a mely nincsen. A király a parlament őszi ülészaka s az őszi nagy politikai kampány előtt meg akarja hallgatni azoknak a véleményét is, akikről bizonyos, hogy a jövő politikai alakulásban nagyobb szerepkört töltenek majd be. Legtöbb, ami történhetik, annyi, hogy Esterházy Móric gróf miniszterelnök, akinek gyenge fixitumát tényleg erősen megviselte a fekezőt munka, másnak adja át a helyét, de ez is a messze jövő lehetősége. A rendszer

megváltozásáról szó sem lehet. E bizományosságok mellett feltűnő, hogy a miniszterelnök lemondásának a híréhez a kormányt támogató pártok körében is politikai kombinációk határoznak. Emelkeztek arra, hogy a belitiki beosztások már hetek előtt befejezett tényként kezelték a kormány lemondását és bizonyosan megmondják, hogy a szeptember-összeülő parlamentben már be mutatkozik az új kormány.

A kabinetkritika az akkori politikai harcokhoz csak részlegesen kapcsolódott, mert az volt a remény, hogy a miniszterelnök személyében alköveket váltással elintéződik a kormányválság is. Akkor az volt a vezető emberek információjája, hogy a munkapárt egysége csak látszólagos s hogy az első kedvező alkalom kiemelve a munkapárt választásos elemét, amelyekkel együtt aztán biztosított lesz a választójogi javaslat többsége. Ezek a remények egyelőre nem váltak be és napról napra halványodnak is, másrészt Andrássy Gyula gróf, az Esterházy-kormány mentora, joggal tart az új választások nyomán várható komplikációktól és állítólag a választójogi blokkban egyesült radikális pártoknak valószínű megvívkedésétől. A helyzet megoldását, monják, tisztán személyi csere nem hozhatja.

Szerintük a kibontakozásánakját csak olyan politikusi veseti kézbe, aki egyfelől nem zárta el az utját a munkapárt-nál s aki másfelől nem kötötte le a kezét a választójogi kérdésben paktummal.

Igy kerülnek a kombináció elterébe Zichy János gróf, Návay Lajos és Serényi Béla gróf. A jelölték között, e hírek szerint, az a legösszebillisebb, akinek a választójogi programja legközelebb áll az Esterházy-kormány és abban különösen a választójogi blokk programjához. Návay Lajos

ra gondolnak, aki a választó jogi kérdés miatt lépett ki a munkapártból s akinek most megjelent választójogi tanulmánya megadom felismeri a blokk fölfogását. Perszibilitás a munkapárttal szemben is éri reflex: a kormányt támogató pártok körében emlekeztek arra, hogy a közeloárság kérdésében a munkapárt egyedül Návay jelöltségének deferál volna.

A Károlyi párt körében Just Gyulának, a választójogi blokk megalakításának következő nyilatkozatát kelterik:

Igazán sajnálom, hogy Esterházy Mór nem fogadta meg tanácsomat. Mindjárt írt az új kormány kinevezése után az tanácsoltam neki, hogy azonnal eszassa fel a kázt és írja ki az új választásokat. Ha ezt az utat választja, ma nem lenne kormányválság.

Arra a kérdésre, hogy kikévelőzhetik Esterházy utas, Just Gyula állítálag így felelt:

A mai nehéz szituációban csak egyetlen ember válhat ki a kormányból a kormányátvitelére, s ez Návay Lajos. Husz év óta figyelem, ismerem képességeit és demokratikus gondolkodását.

Meg történt-e az a nyilatkozat vagy sem, nem tudjuk. A nehéz helyzetre feltételezve a szemben és általában a fentebb megjelölt helyzetekkel szemben csak megismételjük azt az értesítésünket, hogy válság nincs, rendszerváltozásról szó sem lehet és legfőbb csak személyi csere következhetik, amelynek azonban politikai jellege szintén nincs.

— Az internátusban 3 kenyhaeselő, 2 mesénő, 1 ápolónő és 1 kapus szeptember 1-től alkalmazást nyer. Jelentkezni lehet a gondnoknál.

Maszonbérkiadó

A Salkent-nicában levő 20 szám alatti hársam mely áll 8 szobából, 2 konyhából, szoba konyha padló, egy hálószoba, kócska és pincse, szeres éi és 2 istálló és nagy díszes szim. kert, egész évre kiadó. Érteskezni lehet vasárnaponként egyenett.

Makóiak kérése - az orosz hadifogsághól.

Leszakadt róluk a fehér nemű. — Makóiak segítségét kérik.

Szemesi irás érkezett ma Hervay Istvánhoz a vármegye alispánjához. A krasznajevszki foglyaláborból írta egy hadifogságba jutott százados. Azt írta benne, hogy a krasznajevszki foglyaláborban mintegy 20-25 makói ember van. Akitől már leszakadt a fehérnemű s nagy szükség van szövetekre, ruhákra, kárpátokra, hogy legyenek segítségükre, a hadifogság makóiaknak. Itt a kapitány levele — olvassa el mindenki s aztán cselekedjék úgy ahogyan szíve dikálja.

Méltóságos Hervay István alispán urnak Makón.

Az itteni foglyaláborban van 20-25 makói ifjúember, akik káléneseen fehérneműben szenvednek szükségét. Erre vonatkozólag Méltóságodhoz fordulok és ismétellen ezen kérésomat terjesztom elő, hogy ezen egyéneknek a közönség adományából néhány posta csomag fehérnemű küldessék el. Az öt kilés postacsomagot a következő címekre küldhetik:

Kasza Dezső százados,
Molnár Pál százados,
Sefcsik Gyula százados és az én címemre valamennyit ide.

Társaim valamint földesim nevében fogadja Méltóságod írádózatáért legbensőbb köszönetemet.

Krasznajevszk, 1917. máj. 15
Kiváló tisztelattal, igazi hittel.
Engelmann Gyula százados.

Azt hiszik, hogy aligha akad makói, akinek szíve meg nem indulna a levél fölött s ne adakozna akár természetben, akár szegény, szánalomra méltó véreink javára. Pénzbeli adományokat s célra elfogadnak Mágori Sámuel közönségi

bíró és a polgármesteri hivatal. A fehérneműket Návay Aranka urköly fogja beszerezni és a Vöröskereszt útján hadifoglyaláborba eljuttatni.

Minden e célra érkezett adományt nyilvánosan megköszönünk.

A városi polgárság ellátása.

Felszámolták az ellátatlanok fejkvótáját. — A városoknak állandóan két havi lisztfeleslegük lesz. — A korpát a városok tejtermékeinek adják.

Az országos Közeloárszési Hivatalban ma délután rendkívül fontos tanácskozás kezdődött.

A tanácskozás tárgya az volt, miként lehet biztosítani a városi polgárságnak liszttel való ellátását és miként lehet megszüntetni azt a különbséget, amely ma a fejkvóta terén a vásárlási engedéllyel rendelkező polgárság és az ellátatlanok között — az utóbbiak rovására — fennáll.

A tanácskozás igen sokáig tartott, de estefelé végre megtalálták a megoldásnak azt a módját, amely minden jelenlevőt egyformán megelégit.

A megoldás, amelyről a Közeloárszési Hivatal elnöke holnap valamennyi város polgármesterét hivatalosan is értesíti, a következő:

A városok ellátatlan polgárai részére az Országos Közeloárszési Hivatal elnökének utalványa alapján a Hadi Termény utalja ki az őrési arány alapján kiért liszt alakjában a gabonát. Minden ellátatlan polgár fejkvója 12 kilogramm gabonában állapított meg. Ugyanannyiban, mint amennyi a vásárlási engedéllyel rendelkező fogyasztónak jár.

Ennek a gabonának megfelelő sziyu lisztet utalnak ki fejkvója gyanánt. A Hadi Termény az első kiutalás alkalomával köteles az ellátatlan polgárság három havi liszt-szükségletének biztosítására elegendő lisztet a városok részére szállítani, a kiutalást követő hónapban azonban már csak egy hónapi készletet szállít. Ennek következtében a városoknak állandóan két havi készletük lesz.

A városok polgármesterei-nek a köteleessége azután megállapítani, hogy a lakosságnak havonként, vagy egy hétre előre adják-e ki a liszt-szükségletüket.

A fejkvóta felülmérése az érvényben levő rendszert szemben a városok el nem látott polgárainál a ma engedélyezett hét kilogramm liszttel szemben jelentősen többet jelent. A hét kilogramm liszttel szemben ma tízenkét kilogramm gabona jut minden fogyasztóra.

Megállapodtak az értekezletben abban is, hogy a kiértelés feltétlenül kötelező korpának bizonyos százalékát — ezt a százalékot az Országos Közeloárszési Hivatal elnöke állapítja meg — köteles lesz a Hadi Termény a városok rendelkezésére bocsájtani a városok tejjelállításának biztosítása végett.

A városok kötelesek lesznek a tejtermékekkel kötött szerződéseket bemutatni az Országos Közeloárszési Hivatal elnökének. Mindaddig a míg a szerződött termelők szerződéseiket betartják, a városoknak kiutalt korpát meg fogják kapni.

A megállapodás alapján a városok szerződést kötnek a Hadi Terménnyel, amely garanciát vállal ezekben a szerződésekből arra, hogy a tízenkét kilogrammos gabona adagnak megfelelő lisztet elszállítja, hogy egyszerre három havi készletet szállít le és azután havonként minden-

Ablakredőnyök önműködővel

minden nagyságban kapható Földagi-ógné

Ertesítő

Fegverők, hidak, egész fog sorok, szappanok és székrek, arany ből, platinából

fegyveresek

ezt az anyagot és a fog sorokat minden porcelánból. Fegyverek előállítását, fogak készítését és hibás fogak átváltását elvégeztem, 28 éves fogtechnikai gyakorlatom alatt több éven át Budapesten és Berlinben is szerzett tapasztalataim felhatalmaznak arra, hogy ezen munkáimat a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánljam.

Teljes munkatétellel:

Seress György

Alszéki fogtechnikus, Uri u. Bécsi-út 12. sz., Makó.

Hirdetések felvételnek.

Döntésmegkezdési vállalat.

KISS KÁROLY

döntésmegkezdési vállalat.

Tömésesen rendezését a leggyorsabbal a legpompásabb kivitelű pontozat és juttatás aron végez. Kavatalozások pompás elrendezése! Ére és falkoporsó rakár!

Gyászszetekben tessék teljes bizalommal fontó céghez fordulni.

Pozos vizsgálata.

Machbört,
 lébört, juhbört, nyulbört, báránybört, csikóbört és mindenfajta börtöt és gyapjút, a legmagasabb napi árban veszlek.

Löwenstein Ármán
 Beák Fecenk- u 48 szám.
 Fáska barmérés mellett.

Legjobb minőségű Gyereki és Mánosi
 fehér- és vörös barok, valamint a legjobb minőségű eredeti Kőbányai világos és Szent István dupla maláta sör kicsinyben és nagyban
 Iritz Sándor özv. cégnél kapható.

Jó hazból való
 fiuk nyomdász
 tanulónak felvétel
 tetik a Makói
 Független Ujság
 nyomdájában

Makói Független Ujság

nyomdai intézete

Nyomtatványok gyors és pontos elkészítése

Telefon szám 124.

